

REFERAT Økonomiudvalget (18-21) d. 25-03-2019

Mødedato Mandag d. 25. marts 2019 kl. 17:00

Mødested Lilletrommen

Mødedeltagere Thomas Lykke Pedersen (A), Per Frost Henriksen (A), Hans Nissen (A), Louise Mehnke (A), Lars Simonsen (B), Kristian Hegaard (B), Ulla Hardy-Hansen (C), Hanne Berg (F), Freja Brabæk Kristensen (O), Lars Søndergaard (V), Tinne Borch Jacobsen (V) (Fravær)

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Beslutning om fremtidig affaldsløsning for husholdningsaffald i Fredensborg Kommune.....	4

Punkt 75: Godkendelse af dagsorden

Beslutning i Økonomiudvalget (18-21) den 25-03-2019

Dagsorden blev godkendt.

Punkt 76: Beslutning om fremtidig affaldsløsning for husholdningsaffald i Fredensborg Kommune

18/25334

Beslutningstema

Stillingtagen til valg af system til sortering af husholdningsaffald i Fredensborg Kommune. Det skal besluttes, om Fredensborg Kommune skal implementere sortering i en 2-kammerbeholderløsning, eller om der skal arbejdes videre med optisk sortering i enten en lokal eller regional løsning.

Sagsfremstilling og økonomi

Baggrund

Fredensborg Kommune og Fredensborg Forsyning har deltaget i Norfors-samarbejdet med Allerød, Hørsholm og Rudersdal Kommuner om at identificere en fælles affaldsløsning, således at den nationale målsætning om 50 % genanvendelse af husholdningsaffaldet kunne realiseres i 2022.

Allerød, Hørsholm og Rudersdal Kommuner har besluttet, at implementere den af projektgruppen anbefalede affaldsløsning baseret på sortering i 2-kammerbeholdere. De tre kommuner forventer at starte de nye affaldsordninger for indsamling af genanvendelige materialer op i løbet af 2019.

Sagen om sortering i 2-kammerbeholdere har været behandlet politisk flere gange i årene 2017 og 2018 og senest på byrådets møde d. 18. juni 2018.

Politisk har der i Fredensborg Kommune været et ønske om at supplere med en sammenlignende vurdering af et alternativt system med indsamling af kildesorteret affald i forskellige farvede poser i én beholder, som efterfølgende sorteres på et optisk sorteringsanlæg.

Løsningen med optisk sortering eksisterer ikke i Danmark på nuværende tidspunkt. Forud for beslutning om valg af fremtidig affaldsløsning har der derfor været behov for belysning af de generelle fordele, ulemper og risici, der er af både miljø- og servicemæssig, teknologisk, økonomisk, juridisk og organisatorisk karakter ved de to forskellige løsninger.

Byrådet besluttede således på dets møde den 18. juni 2018, at indhente en ekstern analyse, herunder en fremtidssikret og robust vurdering af to modeller for indsamling af husholdningsaffald, der bygger på henholdsvis optisk sortering og sortering i 2-kammerbeholdere.

Rambøll har udført analysen og afrapporteret analysens resultater for kommunen i perioden oktober 2018 til februar 2019. Rapportens resume er vedlagt som bilag 1.

Arbejdet er udført med reference til en projektgruppe bestående af Fredensborg Kommune, Norfors og Fredensborg Forsyning. Gruppen har som en del af arbejdet været på studietur til Eskilstuna, Sverige, hvor der ligger et optisk sorteringsanlæg.

Administrationen har, også som en del af arbejdet, i januar 2019 afholdt et tværkommunalt møde med Gribskov og Halsnæs Kommuner. I begge kommuner er det politisk besluttet, at muligheder i forhold til optisk sortering skal undersøges forud for beslutning om valg af system.

Analysen og de anvendte forudsætninger

Der er i analysen opstillet et basisscenarie og 3 fremtidsscenarier for indsamling af husholdningsaffald i Fredensborg Kommune. Scenarierne er defineret således:

- Scenarie 0: Basisscenarie - Eksisterende indsamling i Fredensborg
- Scenarie 1: Optisk sortering i Fredensborg – lokal løsning
- Scenarie 2: Optisk sortering udenfor Fredensborg – regional løsning
- Scenarie 3: Sortering i 2-kammerbeholdere – 4 kommuneløsning

Alle betragtninger i analysen tager udgangspunkt i, at der fremadrettet skal indsamles husholdningsaffald opdelt i 7 fraktioner. Det drejer sig om papir, pap, plast, metal, glas, madaffald og restaffald.

Der er på nuværende tidspunkt ikke truffet politisk beslutning om at indføre separat indsamling af madaffald i Fredensborg Kommune, og derfor heller ikke en politisk beslutning om hvilken indsamlingsmodel eller hvilket materiel, der skal anvendes. Separat indsamling af madaffald er en nødvendighed for at opnå de nationale genanvendelsesmål og forventes desuden at blive et nationalt krav fra 2023. Da der har været politisk ønske om at afklare mulighederne for også at indsamle madaffald er denne fraktion medtaget i analyserne.

Glas kan på nuværende tidspunkt ikke håndteres ved indsamling i poser til et optisk sorteringsanlæg. Det er derfor vurderet, at der – for at opnå sammenligneligt serviceniveau - skal opstilles en særskilt beholder ved den enkelte husstand til glas i scenarier med optisk sortering.

For at kunne foretage analyserne, har det være nødvendigt at opstille en model over affaldsstrømmene i de enkelte scenarier, herunder fastsætte en række forudsætninger om f.eks. indsamlingsmateriel og tømmehyppigheder for de forskellige boligtyper, afstande til modtageanlæg, og behov for midlertidig oplagring og omlastning.

De tre fremtidsscenarier er vurderet på 5 parametre:

1. Teknologi- og anlægs løsninger
2. Mængder, tabsgrader og kvalitet af indsamlet affald
3. Økonomi, herunder såvel driftsomkostninger som anlægsinvesteringer
4. Sortering og service hos borgerne
5. Organisering og samarbejde ud fra et juridisk perspektiv

Vurderingerne opdelt på de 5 parametre fremgår i detaljer i det vedlagte resume.

På baggrund af scenarierne, den indsamlede viden og de gennemførte analyser sammenlignes fordele og ulemper, ved de to indsamlingssystemer, set fra Fredensborg Kommunes side, i forhold til genanvendelsesmål, økonomi, tidsperspektiv og forsyningsstrategi.

Rapportens samlede vurdering

Genanvendelsesmål: Kommunen har et ønske om, at den nye affaldsordning skal bidrage til, at der indsamles 50 % af husholdningsaffaldet til genanvendelse senest i 2022, således at kommunens målsætning om øget sortering i 2020 fra affaldsplan 2014 kan opfyldes. Alle tre scenarier vil bidrage til øgede mængder indsamlet til genanvendelse. Dog vil der være mindre mængder indsamlet fra etageboliger i de optiske scenarier end i beholderscenarierne, ligesom der vil være et tab af ressourcer undervejs i processen på det optiske anlæg, som følge af selve anlægsteknologien. Indsamling af affald i 2-kammerbeholdere vil give den største mængde affald til genanvendelse og vil dermed bidrage mest til opfyldelse af den nationale målsætning om 50 % genanvendelse af husholdningsaffaldet.

Økonomi: Kommunen har et ønske om et omkostningseffektivt nyt affaldssystem. Alle tre systemer vil betyde en merudgift for den enkelte husstand. Scenarie 2 med optisk sortering i en regional løsning og Scenarie 3 med indsamling i beholdere er driftsøkonomisk sammenlignelige, mens Scenarie 1 med optisk sortering som en lokal løsning er væsentlig dyrere driftsøkonomisk.

Tidsperspektiv: Kommunen har et ønske om, at ny affaldsordning kan implementeres snarligt. Scenarie 3 med beholderløsningen kan etableres umiddelbart, efter en politisk beslutning er truffet, og administrationen har haft lejlighed til at planlægge og gennemføre udrulningen, hvilket forventes at kunne ske inden for ca. 1 år.

Ved en politisk beslutning om etablering af et optisk sorteringsanlæg, vil en lokal løsning kunne etableres inden for 3 til 5 år, forudsat at der ikke vil være klagesager over etableringen. En regional løsning vil sandsynligvis kræve længere tid, idet der også skal etableres et samarbejdsgrundlag mellem parterne forinden. Det forventes at kunne ske indenfor 4 til 5 år, forudsat at der ikke er klagesager over planforhold og miljøpåvirkninger fra etablering og drift af anlægget.

Forsyningsperspektiv: Ud fra et forsyningsperspektiv er scenarie 3 det mest stabile, idet der vil være alternative leverandører til alle værdikædens aktører ved nedbrud/vedligehold. For de optiske scenarier vil der ligeledes være alternativer til indsamlingsdelen, mens selve sorteringsanlægget ikke vil kunne erstattes af andet anlæg i Danmark, da det vil være det eneste anlæg i drift. Ved nedbrud/vedligehold vil man derfor være nødt til at oplagre affaldet eller alternativt aflevere det til forbrænding.

Kommunen ønsker at etablere et robust og fremtidssikkert affaldssystem. Systemerne med optisk sortering vil forholdsvis enkelt kunne tilføje nye affaldsfraktioner til systemet, forudsat at der er plads på anlæg og i beholderen, mens beholderscenariet vil kræve flere beholdere.

Forsyningsstrategi: Som følge af den politiske aftale om Cirkulær Økonomi ønskes der en mere ensartet indsamling af husholdningsaffald i Danmark. Miljøstyrelsen forventes derfor at fremlægge forslag til nationale standarder for sorteringskriterier og indsamlingsordninger for husholdningsaffald i 2020. Der kan således komme nationale krav til sorteringskriterier samt mulige indsamlingsordninger, som kan begrænse kommunernes råderum ved valg af ny affaldsløsning. Begrænsningerne forventes primært at være relateret til fx hvilke fraktioner, der kan sammenblandes (kildeopdelt indsamling), eller hvilke kriterier affaldet skal sorteres efter (ja tak og nej tak) for at sikre ensartede mængder til afsætning. På nuværende tidspunkt har Miljøstyrelsen ikke offentliggjort noget materiale, der afgør om emballering af kildesorteret affaldsfraktioner skal betragtes som kildesorteret affald eller kildeopdelt affald. Det vides derfor ikke om der kan komme en begrænsning i forhold til hvilke fraktioner, der kan indsamles via en optisk sorteringsløsning.

Fremtiden kan dog også indebære, at der kommer nye rammebetingelser for ejerskab og roller for indsamling og behandling af husholdningsaffald, især for emballageaffaldsdelen. Ændringerne kan betyde, at emballageaffald i fremtiden skal indsamles og behandles af producenterne, og ikke af kommunerne. Ligesom det kan betyde, at husholdningerne skal have mulighed for at benytte andre indsamlere end kommunerne til at indsamle det genanvendelige affald. Der er derfor en risiko for, at kommunen ikke har samme mængder af genanvendeligt affald til rådighed, som antaget, og det vil give en anden og dårligere driftsøkonomi i scenarierne med optisk sortering.

På den baggrund kan det virke som en stor investering med 94 mio. kr., hvis kommunen i 2025 mister ansvaret for håndtering af emballageaffald og kan risikere at få konkurrence om øvrigt genanvendeligt affald som papir og madaffald fra private transportører.

Samarbejde: Etablering af nyt affaldssystem baseret på 2-kammerbeholdere kan etableres umiddelbart indenfor de allerede eksisterende rammer og aftaler i I/S Norfors regi. Etablering af nyt affaldssystem baseret på optisk sortering vil skulle organiseres via I/S Norfors, og vil kræve godkendelse af de øvrige interessenter i I/S Norfors inden gennemførelse.

Ved et regionalt samarbejde vil det ligeledes være en forudsætning, at det optiske anlæg enten etableres i regi af affaldsselskabet/erne i samarbejde med eksterne samarbejdspartnere eller via et indkøb af selve sorteringsydelsen.

Sammenfattende resultat

Samlet set er det således analysens resultat, at både scenarie 2 (optisk sortering i tværkommunalt samarbejde) og 3 (sortering i to-kammerbeholdere) er mulige at implementere for Fredensborg Kommune.

Som det ses at nedenstående figur, er det Rambølls vurdering, at ingen af de undersøgte scenarier, der kan betegnes som ”bedste løsning” på alle undersøgte parametre.

Samlet vurdering	Scenarie 1: Optisk sortering i Fredensborg - lokal løsning	Scenarie 2: Optisk sortering udenfor Fredensborg - regional løsning	Scenarie 3: Sortering i 2- kammerbeholdere - 4 kommune løsning
Genanvendelse og miljø	Gul	Gul	Grøn
Økonomi - drift og afskrivning	Gul	Grøn	Grøn
Økonomi - Investering	Orange	Gul	Grøn
Tidshorisont for implementering	Gul	Orange	Grøn
Forsyningsikkerhed i indsamlingsleddet	Grøn	Grøn	Gul
Forsyningsikkerhed omlastning og sortering	Orange	Orange	Grøn
Ensretning kommunale indsamlingsordninger	Gul	Gul	Grøn
Ændring af kommunens ansvar og rolle	Gul	Gul	Gul

Grøn markering: God løsning i forhold til de øvrige scenarier. Gul markering: Middel god løsning i forhold til de øvrige scenarier. Orange markering: Mindre god løsning i forhold til de øvrige scenarier.

Valg af indsamlingsmodel afhænger derfor af, hvilke elementer der politisk tillægges størst betydning.

For uddybelse af hvorfor vurderingsmatrix er udfyldt som de er, henvises til matrix med kommentarer vedlagt som bilag 2.

Administrationens vurdering

Det er administrationens vurdering, at både optisk sortering i regional løsning (Scenarie 2) og sortering i 2-kammerbeholdere (Scenarie 3) er mulige at implementere for Fredensborg Kommune. Optisk sortering som en lokal løsning (Scenarie 1), kan ikke anbefales på grund af blandt andet de høje anlægsomkostninger.

Det tillægges afgørende betydning, at det system der vælges, bidrager så meget som muligt til opfyldelse af de nationale mål om genanvendelse, samt at sortering kan påbegyndes inden for en kort tidshorizont.

Det tillægges endvidere betydning, at der vælges en teknologi som er kendt og velafprøvet, og at den valgte løsning er robust i forhold til snarlige nationale ændringer i rammebetingelserne på området som nævnt overfor.

Scenarie 3 er den billigste løsning i forhold til de samlede omkostninger til anlæg og drift. Samtidig bidrager denne løsning til, at der sorteres en større mængde affald til genanvendelse, hvilket medfører en yderligere og større reduktion af CO₂ (8,5 %) end ved valg af scenarie 2.

Endvidere er det administrationens vurdering, at scenarie 3 er den mindst komplekse løsning i forhold til juridiske bindinger med eksisterende samarbejder og mulige fremtidige samarbejder med andre kommuner eller affaldsselskaber.

I forhold til Scenarie 2 vurderer administrationen, at et regionalt samarbejde er muligt, og både Gribskov og Halsnæs Kommuner har en interesse i at samarbejde med Fredensborg Kommune. Begge kommuner står dog procesmæssigt et andet sted end Fredensborg Kommune mht. hvor hurtigt, en beslutning om valg af et affaldssystem skal træffes, og afklaring af hvor mange og hvilke fraktioner, de ønsker at frasortere på et optisk anlæg.

Dansk Affaldsforening, som er en politisk styret interesseorganisation bestående af kommunale affaldsenheder har oplyst, at de ikke har kendskab til at andre kommuner, udover Gribskov Kommune og Halsnæs kommune har interesse for optisk sortering.

På trods af, at et tværkommunalt samarbejde sandsynligvis er muligt, er det administrationens anbefaling, at der ikke bør arbejdes videre med optisk sortering, hverken som lokal eller regional løsning, som et nyt system i Fredensborg Kommune.

På baggrund af ovenstående anbefaler administrationen, at det beslutes, at implementere 2-kammerløsningen, som fremtidigt system til sortering af husholdningsaffald i Fredensborg Kommune.

Det videre forløb

Hvis Byrådet beslutter at implementere 2-kammerløsningen, vil der efterfølgende være en række opgaver, der skal udføres og evt. behandles politisk, herunder udarbejdelse af implementeringsplan, udrulningsplan, kommunikationsplan, områdevisse vurderinger af rækkehusområder i forhold til fælles affaldsløsninger osv. Det er administrationens forventning, at en egentlig udrulning af et nyt system til indsamling af glas, papir, pap, metal og plast, kan påbegyndes medio 2020. Såfremt det beslutes, at der fremadrettet skal indsamles madaffald fremlægges særskilt sag om forløb for dette.

Hvis Byrådet beslutter, at der skal arbejdes videre med optisk sortering, vil der efter Byrådets beslutning være behov for yderligere udredninger, forberedelser og anlægsaktiviteter, herunder eventuel etablering af nye samarbejder og organiseringsmodeller, lokaliseringsovervejelser, indhentning af myndighedstilladelser, udbud af anlægsentrepriser og gennemførelse af byggeproces, samt implementering og udrulning før den nye model for sortering af husholdningsaffaldet kan stilles til rådighed for borgerne. Implementering af optisk sortering vil tage minimum 3-5 år. Valget af denne løsning indebærer, at Fredensborg Kommune med al sandsynlighed ikke kan opnå de nationale genanvendelsesmål (50 % af husholdningsaffald) før efter 2023.

Rambølls analyse indeholder en række modelberegninger af økonomi i de forskellige scenarier målrettet de enkelte affaldsløsninger. Der er ikke medtaget budget til implementering i denne sag. Der vil være en række udgifter f.eks. til kommunikationsplan og implementering, projektbemanding, juridisk og selskabsmæssig bistand. Der vil derfor blive fremlagt en særskilt sag om dette samt en nærmere tilrettelæggelse af det videre forløb afhængig af hvad der beslutes.

Implementering af den valgte model vil ske med udgangspunkt i en kommunikationsplan og med vægt på betydelig borgerinvolvering og informationskampagner.

Bevilling

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Retsgrundlag

Bekendtgørelse nr. 1759 af 27. december 2018 om affald.

FN's Verdensmål og Byrådets arbejdsgrundlag

FN's verdensmål 11 og delmål 11.6's ambition handler om at reducere den negative miljøbelastning pr. indbygger inden 2030.

FN's verdensmål 12 og delmål 12.5's ambition handler om at inden 2030 skal vi nedbringe affaldsmængden betydeligt, gennem forebyggelse, reduktion, genbrug og genanvendelse.

I forhold til Byrådets arbejdsgrundlag harmonerer ovenstående med initiativer i fokusområdet "Bæredygtighed og miljø – vejen frem", hvor vi via affaldsplanen kan udvikle nye løsninger, der skal være med til at gøre kommunen mere bæredygtig, når det gælder affaldsindsamling og -genbrug.

Kompetence

Byrådet.

Indstilling

1. At Fredensborg Kommunes fremtidige sortering af husholdningsaffald baseres på scenarie 3: Sortering i 2-kammerbeholdere – 4 kommuneløsning
2. At der indføres indsamling af husholdningsaffald i følgende affaldsfraktioner: glas, papir, metal, blandet plast (blød og hård plast) samt pap og restaffald.
3. At Fredensborg Kommune arbejder videre med løsninger for indsamling af madaffald.
4. At indsamling sker i 2-kammerbeholdere hos enfamilieboliger og et fælles containersystem (ø-drift) hos etageboliger. For særlige områder med mindre plads ved boligen f.eks. rækkehuse foretages en individuel vurdering vedrørende systemvalg.

Beslutning i Infrastruktur- og Teknikudvalget den 06-03-2019

Carsten Nielsen (A) stiller forslag om at sagen udsættes til endelig afgørelse i april 2019.

For stemmer 5: A, B, O og I
Imod stemmer 2: V

Forslaget vedtaget.

V begærer sagen i Byrådet, da man ønsker sagen afgjort på førstkommende byrådsmøde.

Beslutning i Økonomiudvalget (18-21) den 18-03-2019

Sagen drøftet.

Beslutning i Infrastruktur- og Teknikudvalget den 25-03-2019

Den administrative indstilling punkt 1 og 4 sat til afstemning.

For stemmer: 3: V og B

Imod stemmer 2: Carsten Nielsen (A) og O

Den administrative indstillings punkt 1 og 4 anbefales herefter.

Et samlet udvalg anbefaler administrationens indstilling punkt 2 og 3.

Charlotte Bie (I) og Cømert Sonsuz (A) deltog ikke i sagens behandling.

Beslutning i Økonomiudvalget (18-21) den 25-03-2019

Anbefaler indstillingen fra Infrastruktur- og Teknikudvalget. Det blev præciseret i indstillingens punkt 4 at der efter rækkehuse tilføjes parcelhuse og landområder.

Freja Brabæk Kristensen (O) stemte imod indstillingens punkt 1 og 4.

Fraværende: Tinne Borch Jacobsen (V).

Bilag

Resumé.pdf

Vurderingsmatrix.pdf

Fredensborg Forsynings anbefaling.pdf

Brev til Byrådet om fremtidig affaldssortering.pdf

SR - Høringsforslag Sag Nr. 21 - Beslutning om fremtidig affaldsløsning - marts 2019.pdf

Telefonnotat- borgmestersamtaler.pdf